

**การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว
อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์**

Management according to the Rajadhamma of Nongbua Sub-district
Administrative Organization Nongbua District, Nakhon Sawan Province

พระธรรณ นาถธมโม (เทพวรรณ)¹

Phra Tarratorn Nathathammo (Tappavon)

Received: March 19, 2019

Revised: March 31, 2019

Accepted: March 31, 2019

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 382 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 วิเคราะห์

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์; Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhonsawan Campus

Corresponding author, e-mail: Tarratorn_nath@outlook.com, Tel. 088-8818188

ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way anova) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 7 รูปหรือคน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านทาน ด้านศีล ด้านปริจจาคะ ด้านอาชชวะ ด้านมัททวะ ด้านตปะ ด้านอักโกธะ ด้านอวิหิงสา ด้านขันติ และด้านอวิโรธนะ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์โดยรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า แต่ละด้านที่มีปัญหามากที่สุด ดังนี้ ด้านทาน คือ ปัญหาความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ จึงควรมีการปลูกฝังจิตสำนึกให้เกิดความเสียสละ มีจิตสาธารณะ ด้านศีล มากที่สุด คือ ปัญหาการกำหนดลงโทษอย่างยุติธรรม จึงควรมีการฝึกปฏิบัติรักษาศีลเบื้องต้น ด้านปริจจาคะ มากที่สุด คือ ปัญหาการปรับเปลี่ยนโยกย้ายอย่างเหมาะสม จึงควรมีการทำให้ผู้อื่นได้เห็นประโยชน์แห่งการเสียสละส่วนตน ด้านอาชชวะ มากที่สุด คือ ปัญหาการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อประชาชน จึงควรการประชาสัมพันธ์ชี้แจงต่อสาธารณชน ด้านมัททวะ มากที่สุด คือ ปัญหาการใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียง จึงควรเน้นหลักการสร้างไมตรี รักษาน้ำใจให้เกียรติซึ่งกันและกัน ด้านตปะ มากที่สุด คือ ปัญหาการโลภในผลประโยชน์ที่มีพียงจะได้ จึงควรมีความอดทน อดกลั้นในการทำงาน ด้านอักโกธะ มากที่สุด คือ ปัญหาการใช้ความรุนแรงในการแก้ไข้ปัญหา จึงควรรู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน ด้านอวิหิงสา มากที่สุด คือ ปัญหาการช่วยเหลือสังคมตามกำลังความสามารถ จึงควรมีการวางแผน ประชุม ปรึกษาหารือ

ถึงประโยชน์และผลกระทบต่าง ๆ ด้านอันดับ มากที่สุด คือ ปัญหาการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม จึงควรต้องมีความอดทน อดกลั้น ด้านอิทธิพล มากที่สุด คือ ปัญหาความพยายามแก้ไขปัญหาด้านอื่น ๆ จึงควรวางตัวเป็นกลาง ปราศจากอคติ

คำสำคัญ: การบริหารงาน, หลักทศพิธราชธรรม, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The objectives of this research article are: 1) to study management according to the Rajadhamma of Nongbua sub-district administrative organization Nongbua district, Nakhon Sawan province ; 2) to compare opinion of people to management according to the Rajadhamma of Nongbua sub-district administrative organization Nongbua district, Nakhon Sawan province by personal factors ; 3) to study the problems, obstacle and suggestions for management according to the Rajadhamma of Nongbua sub-district administrative organization Nongbua district, Nakhon Sawan province.

This research applied the Mixed Methods Research consisting of the qualitative and quantitative research. The sample was 382 people living in Nongbua sub-district administrative organization Nongbua district, Nakhon Sawan province. The tools of the research were questionnaire with confidence value of 0.89. The statistics for analysis data used Frequencies, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test and F-test with One Way ANOVA and Least Significant Difference (LSD.) and in-Depth interview from the 7 key informants.

Results of the Research revealed that:

1. opinion of people to management according to the Rajadhamma of Nongbua sub-district administrative organization Nongbua district, Nakhon Sawan at high level ($\bar{X}=3.82$). When considering each aspect, it was found that all aspects at high level.

2. compare opinion of people to management according to the Rajadhamma of Nongbua sub-district administrative organization Nongbua district, Nakhon Sawan province by personal factors found that the people having the different sex, age, degree of education, marriage status, occupation and income had opinion no the different level of management according to the Rajadhamma of Nongbua sub-district administrative organization Nongbua district, Nakhon Sawan province. Therefore, the hypothesis was rejected.

3. The problems, threats and suggestions for management according to the Rajadhamma of Nongbua sub-district administrative organization Nongbua district, Nakhon Sawan province. It was found that each aspect had the most problem as follows; alms were problem transparency accountability and should cultivating a selfless philanthropists, canons were problem determining a fair punishment and should Practice basic precepts, donations were problem modifications migrate properly and should allow others to see the benefits of personal sacrifice, whiteness was problem relationships to the public and should Press Statement to the public, gentleness was problem sufficient life and should amity create humane treatment respect, perseverance were problem coveted benefit earned and should patience to work, no rage was problem violence To solve problems and should forgive each other, no persecutions were problem social assistance on capacity and should planning meeting to discuss the benefits and impacts, toleranc was problem benefit to the public and should tolerance, equity was problem efforts to solve the problem by peaceful means and should neutralization prejudice.

Keywords: Management, Rajadhamma, Sub-district administrative organization

บทนำ

การปกครองของประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ดำเนินพัฒนามากว่า 75 ปี ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการประกาศใช้ ยกเลิก และแก้ไข

เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหลายครั้งเพื่อให้เหมาะสมแก่สภาวะการณ์ของบ้านเมืองและกาลสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปและโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 ได้บัญญัติให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้น มีหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับสำหรับเป็นแนวทางการปกครองประเทศโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางทุกขั้นตอน และนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาเป็นข้อคำนึงพิเศษในการยกร่างและพิจารณาแปรญัตติโดยต่อเนื่อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 (มีชัย ฤชุพันธุ์, 2550) มีสาระสำคัญเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันของประชาชนชาวไทยในการธำรงรักษาไว้ซึ่งเอกราชและความมั่นคงของชาติการทำนุบำรุงรักษาศาสนาให้สถิตสถาพร การเทิดทูนพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและเป็นมิ่งขวัญของชาติ การยึดถือระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นวิถีทางในการปกครองประเทศ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยเป็นธรรม กำหนดกลไกสถาบันทางการเมืองทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามวิธีการปกครองแบบรัฐสภา รวมทั้งให้สถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยสุจริตเที่ยงธรรมและมุ่งหวังให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศและที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คือ หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้านการศาสนา สังคม การศึกษา และวัฒนธรรม มาตรา 80 (1) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และพึงพาตนเองได้และมาตรา 87 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

ในปัจจุบันสภาพสังคมไทยมีความเคลื่อนไหวที่รวดเร็วซับซ้อน มีแนวโน้มของความรุนแรงและความแตกแยกอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ความเป็นธรรมทางสังคมและความสมดุลของระบบนิเวศน์ การแก้ปัญหาต่าง ๆ มักคาดหวังไปที่รัฐบาล

รวมทั้งหน่วยงานราชการ และองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ แต่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาลัทธิต่าง ๆ เหล่านี้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริงทางเลือกหนึ่งในการพึ่งตนเองคือ การใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอันได้แก่หลักทศพิธราชธรรม ซึ่งเป็นอีกแนวคิดหนึ่งของการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานร่วมกันบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วม นำมาซึ่งการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันการสร้างวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมองค์กรของหน่วยงานนั้น ๆ อย่างมีความสุขด้วยการอยู่แบบไทย ๆ มีความผาสุกในการดำรงชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายและถือได้ว่าเป็นวิถีชีวิตของสังคมประเทศไทยตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนา อันเป็นพื้นฐานของมิติทางสังคมที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้นเรื่องการปฏิบัติตามหลักทศพิธราชธรรม นอกจากจะเป็นแนวคิดของการสร้างเกะกำแพงในอันที่จะไม่ให้ชีวิตห่างไกลจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแล้ว ยังเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคนให้รักและเข้าใจในแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา รักถิ่น รักองค์กรหรือหน่วยงานที่ตนเองปฏิบัติ รักบ้านเกิดเมืองนอนรักประเทศ มีความซื่อสัตย์ต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ทำให้เราอยู่อย่างมีความรัก ความผูกพัน เพราะฉะนั้นในการสร้างบ้านเมืองให้เข้มแข็ง เราจึงต้องสร้างพื้นฐานของบ้านเมือง ซึ่งก็คือการสร้างให้บุคลากรหรือคนในองค์กรหรือหน่วยงานให้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้น ๆ

ราชอาณาจักรไทยเคยมีการกำหนดเป็นความนิยมไว้ว่า พระเจ้าแผ่นดินทรงเป็นพระโพธิสัตว์ อันหมายถึงกษัตริย์ไทยทรงบำเพ็ญบารมีเพื่อพุทธภูมิด้วย ดังนั้นพระเจ้าแผ่นดินไทยแต่เดิมจึงทรงบำเพ็ญบารมีเป็นหลักยิ่งกว่าการตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม แต่ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงปรารถนาพุทธภูมิแล้วทรงกระสับกระส่าย ฟุ้งไปด้วยตัณหา จึงทรงตั้งความปรารถนาใหม่ คือ ทรงปฏิบัติเพื่อธรรมที่สุดแห่งทุกซ์เท่าที่จะพึงเป็นไปได้ จึงทำให้ทรงเน้นการตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรมมากกว่าจะบำเพ็ญบารมีเพื่อพุทธภูมิ พระจริยานี้ได้กลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติมาจนปัจจุบัน คือ พระเจ้าแผ่นดินไทยทรงตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรมเพื่อการปกครองประชาชน และ ทรงบำเพ็ญบารมีเพื่อธรรมอันสูงสุดในพุทธศาสนาประกอบกันไป สันนิษฐานว่าทศพิธราชธรรมเป็นที่ทราบและปฏิบัติกันมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ซึ่งทศพิธราชธรรมนี้มีที่มาจากชาดกพระไตรปิฎกของพุทธศาสนานั้นเอง โดยชาดกที่กล่าวถึงทศพิธราชธรรมคือชาดกเรื่อง มหาหังสชาดก ซึ่งแปลว่า เรื่องใหญ่แสดงถึงหงส์ พระบาลีอ้างว่า พระพุทธเจ้าตรัสเล่าเรื่องราวของทศพิธราชธรรมด้วยพระองค์เอง โดยในพระบาลีแสดงแต่ถ้อยคำโต้ตอบกัน

ธรรมทั้ง 10 ประการนั้นเองจึงเป็นที่มาของทศพิธราชธรรมที่พระมหากษัตริย์ไทยทรงตั้งอยู่ในอย่างสม่ำเสมอ โดยท่านเป็นการให้ทรงบำเพ็ญทานเพื่อความสุขของประชาชน ดังที่ได้ทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อช่วยเหลือประชาชน ศิลปเป็นความประพฤติดีงาม ทรงประพฤติพระจริยา พร้อมทั้งพระกาย พระวาจา สะอาดงดงามตามชาติติราชประเพณี ดำรงด้วยดี การงดเว้นตามสิกขาบทอันเป็นไปเพื่อประชาชน ทำให้ประชาชนชาวไทยอุ่นใจ ไม่ต้องเกรงราชภัย ปริจจาคะเป็นการสละประโยชน์ส่วนน้อยเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ ทรงสละประโยชน์ สละความสุขส่วนพระองค์เพื่อประโยชน์ของประชาชน อาชชวะเป็นความซื่อตรง ทรงประพฤติสุจริต ตรงต่อความดี ตรงต่อธรรม อันแสดงถึงพระปัญญาอันล้ำลึก เพราะความตรงต่อสภาวะนี้จะเกิดได้ก็ด้วยปัญญานั้นเอง มัททวะเป็นความอ่อนโยน ไม่ถือพระองค์ เพราะความที่จิตพระองค์เป็นสมาธิ ไม่กระด้างด้วยนิรวณฺ์ จึงทำให้จิตของพระองค์เป็นจิตอ่อน ครอบงำ และอ่อนโยน ตบะเป็นความทรงเดช คือการแผดเผากิเลสตัณหา มิให้เข้ามาอำยัจิต ไม่ทรงหลงใหลในสุขปรนเปรอ แต่ทรงมุ่งเพียรให้กิจบริบูรณ์ อีกโกธะเป็นความไม่โกรธ ด้วยพระเมตตาที่มีต่อบุคคลอื่น จึงทำให้ทรงไกลจากความโกรธได้ อวิหิงสาเป็นความไม่เบียดเบียน ทรงมีพระกิริยาที่ไม่เบียดเบียนบุคคลอื่น สัตว์อื่น ให้เดือดร้อน ซึ่งนอกจากประชาชนจะไม่เดือดร้อนแล้ว ยังได้รับพระราชสงเคราะห์จากพระองค์อีกด้วย ดังเช่น โครงการในพระราชดำริต่าง ๆ ชันติเป็นความอดทน ทรงอดทนต่อความเหนื่อยยากพระวรกาย ต่อความยากลำบากต่าง ๆ ในการทรงงานในพื้นที่ทุรกันดารต่าง ๆ เพื่อความสุขของประชาชน และอวิโรธนะเป็นความไม่คลาดธรรม วางพระองค์ให้เป็นหลักหนักแน่นในธรรม ไม่ทรงปฏิบัติผิดทั้งในเรื่องของวิชาการ เช่น ทรงทราบขั้นตอนในการทำงานต่าง ๆ อย่างแจ่มแจ้ง และ ในเรื่องของความถูกต้องตามธรรม

ปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ขององค์การเป็นจำนวนมากทำหน้าที่บริหารและรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ในองค์การหลายแบบมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาการทุจริตต่อหน้าที่ ขาดความรับผิดชอบเอาใจใส่ดูแลประชาชน และไม่มีความโปร่งใส ปัญหาการขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ทำให้เกิดการก้าวก่ายการทำงานกันและกัน การจัดแผนพัฒนาตำบล การใช้จ่ายงบประมาณผิดประเภท การขาดประชุมและการไม่สามารถควบคุมการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารได้ เป็นต้น ซึ่งการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ หลักทศพิธราชธรรมซึ่งเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตนของบุคลากรร่วมกับการปฏิบัติงานนั้น มีส่วนสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยส่งเสริมและ

สนับสนุนให้การปฏิบัติงานภายในหน่วยงานหรือองค์กร บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นจึงทำการศึกษาในเรื่อง “การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อต้องการส่งเสริมหลักธรรมทางพุทธศาสนา คือ ทศพิธราชธรรมในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในส่วนของคุณคลากรและผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองหรือ นักบริหารให้ได้นำไปใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นเพราะจะทำให้ทราบและรู้แนวทางการปฏิบัติงาน ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการนำหลักธรรมไปใช้ในการปฏิบัติที่เหมาะสมให้แก่ผู้ปกครองหรือผู้บริหารและหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ขอบเขตการวิจัย

บทความวิจัยนี้ มุ่งศึกษาการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยทำการศึกษาจากความคิดเห็นของประชาชน ได้แก่ ทาน ศีล ปริจจาคะ อาชวะ มัททวะ ตปะ อักโกธะ อวิหิงสา ขันติ และอวิโรธนะ

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ 1) ด้านทาน 2) ด้านศีล 3) ด้านปริจจาคะ 4) ด้านอาชวะ 5) ด้านมัททวะ 6) ด้านตปะ 7) ด้านอักโกธะ 8) ด้านอวิหิงสา 9) ด้านขันติ และ 10) ด้านอวิโรธนะ

ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 8,363 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 รูปหรือคน

บทความวิจัยนี้กำหนดพื้นที่ในการศึกษา คือ เขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 382 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way anova) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 7 รูปหรือคน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

สรุปผลการวิจัย

1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านทาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านศีล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านปรีชาจะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.31$) คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว มีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมีความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$) คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว มีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรให้บริการแก่ประชาชนโดยไม่มุ่งหวังผลประโยชน์ตอบแทน ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอาชวะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านมัททวะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31$) คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว มีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตสำนึกในการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ รวดเร็วและถูกต้อง ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านตปะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอักโกธะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.33$) คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว มีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรพยายามชี้แจงเหตุผลทำความเข้าใจหาทางแก้ปัญหาโดยไม่ใช้อารมณ์ ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอวิหิงสา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านขันติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

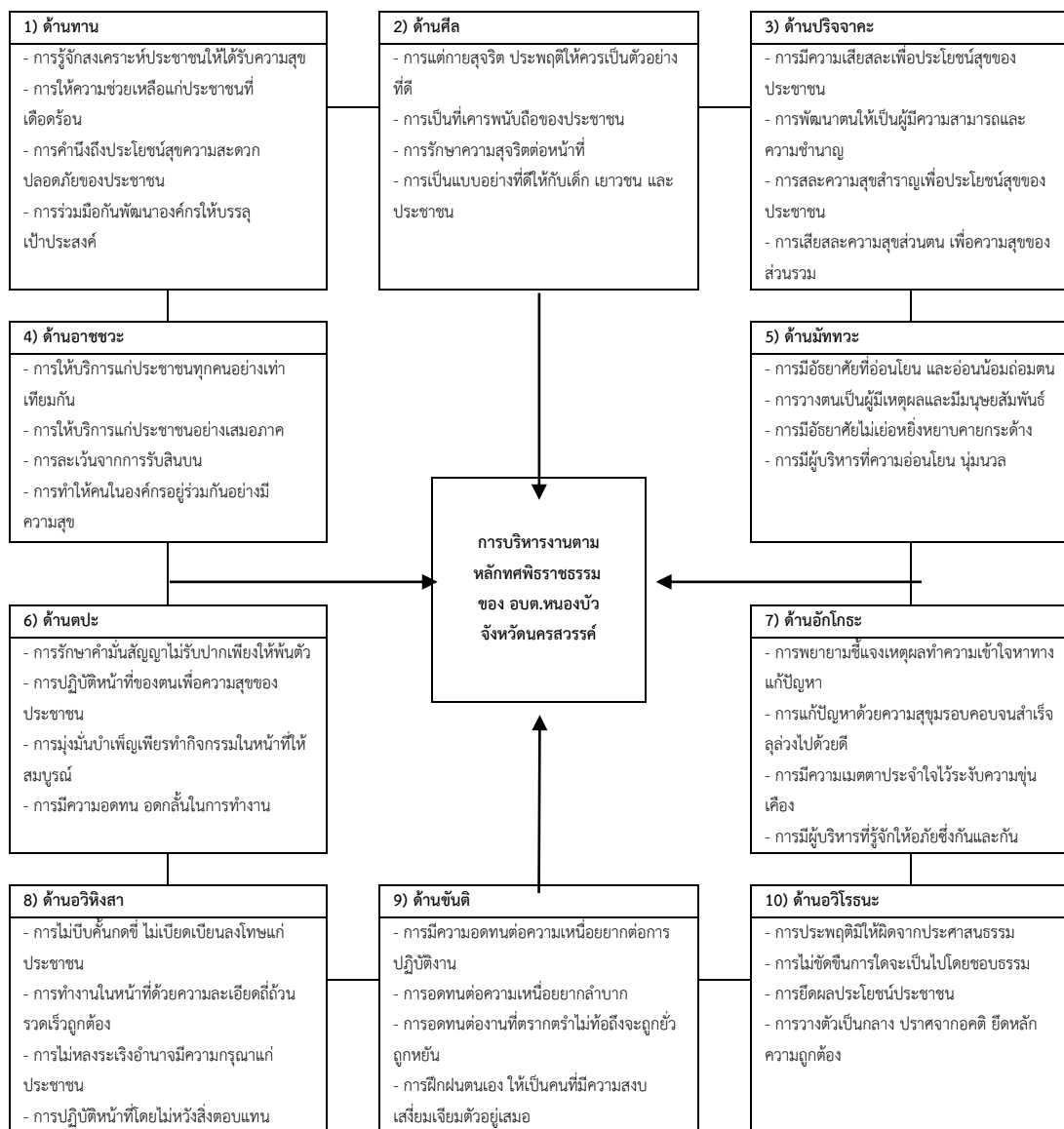
ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอวิโรธนะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ การจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ดังนี้

ไม่แตกต่างกัน (Sig=0.28) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านทาน มากที่สุด คือ ปัญหาความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และควรมีการปลูกฝังจิตสำนึกให้เกิดความเสียสละ มีจิตสาธารณะ ด้านศีล มากที่สุด คือ ปัญหาการกำหนดลงโทษอย่างยุติธรรม และควรมีการฝึกปฏิบัติรักษาศีลเบื้องต้น ด้านปริจจาจะ มากที่สุด คือ ปัญหาการปรับเปลี่ยนโยกย้ายอย่างเหมาะสม และควรมีการทำให้ผู้อื่นได้เห็นประโยชน์แห่งการเสียสละส่วนตน ด้านอาชวะ มากที่สุด คือ ปัญหาการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อประชาชน และควรการประชาสัมพันธ์ชี้แจงต่อสาธารณชน ด้านมัทวะ มากที่สุด คือ ปัญหาการใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียง และควรเน้นหลักการสร้างไมตรี รักษาหัวใจให้เกียรติซึ่งกันและกัน ด้านตปะ มากที่สุด คือ ปัญหาการโลภในผลประโยชน์ที่มีพึงจะได้ และควรมีความอดทน อดกลั้นในการทำงาน ด้านอักโธระ มากที่สุด คือ ปัญหาการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา และควรรู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน ด้านอวิหิงสา มากที่สุด คือ ปัญหาการช่วยเหลือสังคมตามกำลังความสามารถ และควรมีการวางแผน ประชุม ปรึกษาหารือ ถึงประโยชน์และผลกระทบต่าง ๆ ด้านขันติ มากที่สุด คือ ปัญหาการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม และควรต้องมีความอดทน อดกลั้น ด้านอวิโรธนะ มากที่สุด คือ ปัญหาความพยายามแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี และควรวางตัวเป็นกลาง ปราศจากอคติ

จากการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัวจังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ที่ได้จากการศึกษา ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัวจังหวัดนครสวรรค์ สรุปได้ดังนี้

1) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านทาน หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรรู้จัก สงเคราะห์ประชาชนให้ได้รับความสุขเพื่อกำจัดความโลภในตน การมีนโยบายและส่งเสริมให้ บุคลากรให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่เดือดร้อนประสบทุกข์ การมีนโยบายและส่งเสริมให้ บุคลากรคำนึงถึงประโยชน์สุขความสะอาดปลอดภัยของประชาชน และการร่วมมือกันพัฒนาองค์กร ให้บรรลุเป้าประสงค์

2) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านศีล หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรแต่กาย สุจริต ประพฤติให้ควรเป็นตัวอย่างที่ดี การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรเป็นที่เคารพนับถือของ ประชาชนมิให้มิชอบที่ผู้ใดจะดูแคลน การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรรักษาความสุจริตต่อหน้าที่ และการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชน

3) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านบริจาค หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมี ความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนให้ เป็นผู้มีมีความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงาน การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรสละ ความสุขสำราญเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และการเสียสละความสุขส่วนตน เพื่อความสุขของ ส่วนรวม

4) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอาชวะ หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากร ให้บริการแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรให้บริการแก่ ประชาชนอย่างเสมอภาค การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรละเว้นจากการรับสินบน และการ ทำให้คนในองค์กรอยู่ร่วมกันอย่างมี ความสุข

5) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านมัทวะ หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมี อหิยาภัยที่อ่อนโยน และอ่อนน้อมถ่อมตนไม่ลบลู่เหยียดหยามประชาชน การมีนโยบายและ ส่งเสริมให้บุคลากรวางตนเป็นผู้มีเหตุผลและมีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบไม่เจ้าอารมณ์ การมี นโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมีอหิยาภัยไม่เย่อหยิ่งหยาบคายกระด้าง และการมีผู้บริหารที่ความ อ่อนโยน นุ่มนวล

6) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านตปะ หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรรักษาคำมั่นสัญญาไม่รับปากเพียงให้พ้นตัวโดยไม่สนใจว่าจะทำได้ตามที่รับปากหรือไม่อันจะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือ การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อความสุขของประชาชน การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมุ่งมั่นบำเพ็ญเพียรทำกิจกรรมในหน้าที่ให้สมบูรณ์ และการมีความอดทน อดกลั้นในการทำงาน

7) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอักโกระ หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรพยายามชี้แจงเหตุผลทำความเข้าใจหาทางแก้ปัญหาโดยไม่ใช้อารมณ์ การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรแก้ปัญหาด้วยความสุขุมรอบคอบจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมีความเมตตาประจําใจไว้ระงับความขุ่นเคืองแห่งตน และการมีผู้บริหารที่รู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน

8) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอิหิงสา หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรไม่บิ่บคั่นกตขี ไม่เบียดเบียนลงโทษแก่ประชาชนโดยไม่สมควร การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรทำงานในหน้าที่ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนรวดเร็วถูกต้อง ด้วยการมีสมาธิที่ดี การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรไม่หลงระเห็จอำนาจมีความกรุณาแก่ประชาชน และการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

9) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านขันติ หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมีความอดทนต่อความเหนื่อยยากต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรอดทนต่อความเหนื่อยยากลำบาก การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรอดทนต่องานที่ตรากตรำไม่ท้อถึงจะถูกยั่วถูกหยั้ และการฝึกฝนตนเอง อบรมตนเองให้เป็นผู้ที่มีความสงบเสงี่ยมเจียมตัวอยู่เสมอ

10) การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอิโรธนะ หมายถึง การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติมิให้ผิดจากประศาสนธรรมอันถือประโยชน์สุขความดีงาม การมีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรไม่ขัดขืนการใดจะเป็นไปโดยชอบธรรมเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน การมีนโยบายและ

ส่งเสริมให้บุคลากรยึดผลประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้งไม่เอาความต้องการของตนเองเป็นที่ตั้ง และการวางตัวเป็นกลาง ปราศจากอคติ ยึดหลักความถูกต้อง

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยจะอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

1. ระดับประสิทธิภาพการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลยางขาว อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้านสามารถที่จะนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านทาน ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เนื่องจาก ทานเป็นการให้ปันช่วยประชาชน บำเพ็ญตนให้เป็นผู้ให้โดยมุ่งปกครองหรือทำงานเพื่อให้เขาได้มิใช่เพื่อจะเอาจากเขาเอาใจใส่บริการจัดสรรความสงเคราะห์อนุเคราะห์ให้ประชากรราษฎรได้รับประโยชน์สุขความสะดวกปลอดภัยตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เดือดร้อนประสบทุกข์และให้ความสนับสนุนแก่คนทำความดี ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสิริญา เชื้อคนหมื่น (2552) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารตามแนวพระพุทธศาสนา ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย การบริหารแนวทศพิธราชธรรม ด้านทานอยู่ในระดับมาก

2) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านศีล ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เนื่องจาก ศีลเป็นการรักษาความสุจริตประพฤติดีงามสำรวมกายทวารและวจีทวารประกอบแต่กายสุจริตรักษากิตติคุณประพฤติให้ควรเป็นตัวอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับนับถือของประชากรราษฎรมิให้มี

ข้อที่ผู้ใดจะดูแล ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุภูมิ โขวเกษม (2554) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษา แนวทางการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริการจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่อำเภอ สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลัก ทศพิธราชธรรมเพื่อการบริการจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัด สุพรรณบุรี ด้านศีลอยู่ในระดับมาก

3) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนอง บัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านปรีชาจะ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.31$) คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว มีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมี ความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$) คือ องค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองบัว มีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรให้บริการแก่ประชาชนโดยไม่มุ่งหวัง ผลประโยชน์ตอบแทน ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ปรีชาจะเป็นการบำเพ็ญกิจด้วย เสียสละ สามารถสละความสุขสำราญเป็นต้นตลอดจนชีวิตของตนได้เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก ทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุพล ภูเขา (2554) ศึกษาเรื่อง ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วน ตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ใน ตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการที่ความคิดเห็นว่าทศพิธราชธรรมกับการ บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านปรีชาจะอยู่ ในระดับมาก

4) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนอง บัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอาชชวะ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับ มากทุกข้อ เนื่องจาก อาชชวะเป็นการปฏิบัติภาระโดยซื่อตรง ความตรงทงสัตย์ใ้มีมายาปฏิบัติ ภารกิจโดยสุจริตมีความจริงใจไม่หลอกลวงประชาชน ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการ บริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสัญญา เชื้อคนหมั่น ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารตามแนว

พระพุทธศาสนา ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย การบริหารแนวทศพิธราชธรรม ด้านอาชวะอยู่ในระดับมาก

5) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านมัททวะ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31$) คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว มีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตสำนึกในการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ รวดเร็วและถูกต้อง ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก มัททวะเป็นความอ่อนโยนเข้าถึงคน มีอัธยาศัยไมเยอหึงหยาบคายกระด้างถือตน มีความสง่าเกิดแต่ท่วงทีกิริยาสุภาพนุ่มนวลละมุนละไมควรได้รับความรักภักดีแต่มีขาดยาเกรง ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุภูมิ โสว ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาแนวทางการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริการจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริการจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านมัททวะอยู่ในระดับมาก

6) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านตปะ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เนื่องจาก ตปะเป็นการพนมัวเมาด้วยเมากิเลส แผลดเมากิเลสตัณหาทำให้เข้ามาครอบงำจิตระงับยับยั้งข่มใจไม่หลงใหลหมกมุ่นในความสุขสำราญและการปรนเปรอมีความเป็นอยู่สม่ำเสมอหรืออยู่อย่างง่าย ๆ สามัญมั่งมันแต่จะบำเพ็ญเพียรทำกิจในหน้าที่ให้สมบูรณ์ ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุพล ภูษา ศึกษาเรื่อง ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางเปรี้ยว อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลบางเปรี้ยว อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการที่ความคิดเห็นว่า ทศพิธราชธรรมกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางเปรี้ยว อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านตปะอยู่ในระดับมาก

7) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอักโกธะ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน

ตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.33$) คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว มีนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรพยายามชี้แจงเหตุผลทำความเข้าใจหาทางแก้ปัญหาโดยไม่ใช้อารมณ์ ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก อักโกระเป็นการถือเหตุผลไม่โกรธา ไม่เกรี้ยวกราดไม่วินิจฉัยความและกระทำการด้วยอำนาจความโกรธมีเมตตาประจําใจไว้ระงับความขุ่นเคืองวินิจฉัยความและกระทำการด้วยจิตอันสุขุมราบเรียบตามธรรม ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสัณญา เชื้อคนหมื่น ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารตามแนวพระพุทธศาสนาของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย การบริหารแนวทศพิธราชธรรม ด้านอักโกระอยู่ในระดับมาก

8) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอวิหิงสา ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เนื่องจาก อวิหิงสาเป็นความไม่เบียดเบียน น่าร่มเย็นไม่หลงระเหิงอำนาจไม่บีบคั้นกดขี่มีความกรุณาไม่เบียดเบียนลงโทษอาชญาแก่ประชาราษฎร์ผู้ใดด้วยอาศัยความอาฆาตเกลียดชัง ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุภูมิ โขเวชเม ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาแนวทางการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริการจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านอวิหิงสาอยู่ในระดับมาก

9) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านขันติ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เนื่องจาก ขันติเป็นการอดทนต่องานที่ตรากตรำอดทนต่อความเหนื่อยยากถึงจะลำบากกายน่าเบื่อเหนื่อยหน่าย ไม่ท้อถึงจะถูกยั่วถูกหยันด้วยถ้อยคำเสียดสีถากถาง ไม่หมดกำลังใจไม่ยอมละทิ้งกิจกรรมที่บำเพ็ญโดยชอบธรรม ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุพล ภูษา ศึกษาเรื่อง

ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการที่ความคิดเห็นว่าทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านชั้นดีอยู่ในระดับมาก

10) ระดับการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอวิโรธนะ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เนื่องจาก อวิโรธนะเป็นการประพจน์ให้ผิดจากประศาสนธรรมอันถือประโยชน์สุขความดีงามของรัฐและราษฎร เป็นที่ตั้งอันใดประหารราษฎรปรารถนาโดยชอบธรรมก็ไม่ขัดขวางการใดจะเป็นไปโดยชอบธรรมเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ดังนั้น ประชาชนจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสัญญา เชื้อคนหมั่น ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารตามแนวพระพุทธศาสนา ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย การบริหารแนวทศพิธราชธรรม ด้านอวิโรธนะอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ต่อเดือน มีความแตกต่างกันออกไป เมื่อพิจารณาในแต่ละส่วน อภิปรายดังนี้

ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระวรารุณี มหาวโร (2556) ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เขวาทุ่ง อำเภอดงขลุ่ย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอดงขลุ่ย จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดำรง คุ่มพาล และคณะ (2552) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระวรารุณี มหาวโร (2556) ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตาม หลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดำรง คุ่มพาล และคนอื่น ๆ ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระวรารุณี มหาวโร ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตาม หลัก

ทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอร้อยชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดำรง คุ่มพาล และคนอื่น ๆ ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 2 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลยางขาว อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ด้านอภิปรัชญา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรจัดงบประมาณในการจัดอบรมด้านศีลธรรมแก่ผู้บริหาร
- 2) ด้านศีล องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรกำหนดวิสัยทัศน์ที่เกี่ยวกับการบริหารคน บริหารงาน และบริหารบ้านเมืองที่ดี
- 3) ด้านอภิปรัชญา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรกำหนดแนวทางการทำงานโดยให้วางตัวเป็นกลางและยึดหลักความถูกต้อง
- 4) ด้านทาน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรจัดทำเอกสารกำหนดหน้าที่ในการทำงานเพื่อให้ความร่วมมือกันในการทำงาน

7.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- 1) ด้านทาน บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรร่วมมือกันพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าประสงค์
- 2) ด้านศีล ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรมีการบริหารคน บริหารงาน และบริหารบ้านเมืองที่ดี

- 3) ด้านปริจจาคะ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรเสียสละความสุขส่วนตน เพื่อความสุขของส่วนรวม
- 4) ด้านอาชชวะ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรทำให้คนในองค์กรอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
- 5) ด้านมัททวะ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรมีความอ่อนโยนและมีความนุ่มนวลในการทำงาน
- 6) ด้านตปะ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรมีความอดทน อดกลั้นในการทำงาน
- 7) ด้านอักโกธะ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรมีการรู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน
- 8) ด้านอวิหิงสา บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรทำให้องค์กรอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
- 9) ด้านขันติ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรฝึกฝนตนเองให้เป็นคนที่มีความสงบเสงี่ยมอยู่เสมอ
- 10) ด้านอวิโรธนะ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรวางตัวเป็นกลาง ปราศจากอคติ ยึดหลักความถูกต้อง

7.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรปรับเปลี่ยนหลักธรรมที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเป็นการส่งเสริมการนำหลักธรรมอื่นไปประยุกต์ใช้
- 2) ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
- 3) ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

เอกสารอ้างอิง

- มีชัย ฤชุพันธุ์. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: สถาบันนิติบัญญัติ.
- ดำรง คัมพาล และคนอื่น ๆ. (2552). พฤติกรรมการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลุขไทย์ เขต 2. (สารนิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พระมหาสัณญา เขื่อนคนหมื่น. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารตามแนวพระพุทธศาสนา ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พระวรารุณี มหาวโร. (2556). การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภานุพล ภูษา. (2554). ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางเปรี้ยว อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อนุภูมิ โชวเกษม. (2554). การศึกษาแนวทางการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. (รายงานการวิจัย). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.